

SEMICENTENAR

„GINDIREA ECONOMICA MARXISTA DIN ROMANIA“

In cadrul actiunilor organizate in cinstea jubileului Partidului Comunist Roman, a avut loc in zilele de 26-28 aprilie in aula Academiei de Studii Economice din Bucuresti, seminarul national de gindire economica moderna si contemporana...

PETRE TERZI

EXPOZITIE

LA SECTORUL V AL I.M.M.B.

Activitatea lucratorilor de militie - cea despre care multi am fi tentati sa credem ca se rezuma doar la spectaculoase urmariri cu automobile sau ca-

zuri criminalistice rezolvate prin ingenioase deductii - cuprinde nenumerabile ore, zile si nopti de veghe, dedicate apararii patrimoniului obiectiv si personal al cetatenilor, respectarii legalitatii noastre socialiste...

VIORIEL ANDREI

PREGATIRI LA „LACUL TEI“

„Stadiul lucrurilor de amenajare si reamenajare a Complexului cultural-sportiv universitar „Lacul Tei“ se afla intr-un stadiu avansat... ne relateaza lovaragul Ion Stefanescu, directorul complexului. Astfel, se continua lucrarile de asanare a lacului, bazinul de o mie de metri patrat...

duri la noile amenajari, intru-cit Universitatea Bucuresti, singura institutie care ne subventionaza eforturile de extindere a bazei materiale...

A. GUTAN

JUBILEU

„CASA SCINTEII“ LA 20 DE ANI

Monumentalul edificiu al Casei „Scinteii“ implinesc pe peste multa vreme 20 de ani. La 8 mai 1951 se tipare pentru prima oara aici ziarul „Scinteia“... In ceea ce priveste productia de carte legata de casa...

NICOLAE TOKACEK

PLASTICA

RETROSPECTIVA „TH. AMAN“

In aceste zile, publicul craiovean, iubitor al artelor plastice, are prilejul sa viziteze in salile Muzeului de arta din localitate „Expozitia retrospectiva de pictura - Th. Aman“.

„LOCUL POTRIVIT“

(Urmare din pag. 1-a)

— Da! exclam surprins, uitandu-ma inca o data la fata din fata mea. Doar astfel se explica faptul ca, desi incepatoare, ingineria Rodica Mazilu, pe care am intilnit-o in sec-ti-a de instalatii, a reusit sa se faca repede respectata pe linie profesionale, acordandu-se increderetotala din partea colectivelor in care a fost acceptata...

In sir indian la tarba verde.

(Urmare din pag. 1)

Ingrasaminte azotoase din Tg. Mures, ne dovedesc posibilitatile ample ale unei asemenea optice. Asadar, raporturile dintre cei catorva sinit incordate functiile de raspundere in cadrul organizatiei si masa de tineri...

ORICE TRADITIE SE NASTE IN ACTIUNE

Ne impresionase orgolul secretariatului comitetului U.T.C. de la Fabrica de frigideri din Găești. Prezintandu-ne unitatea in care lucra, modernă, perfect dotată tehnic, acesta nu uită să ne amintească că fiecare pas...

PRIMUL PAS - CU DREPTUL I

Prezentii in citeva județe la constituirea comitetelor pentru munca in rndul diverselor categorii de tineri...

LINIA PROPRIELOR, COMODITATI

Cind am intrat in Intreprinderea sa, la Termocentrala Horești, ni s-a parut imediat că-l cunoastem de undeva. Secretarul comitetului U.T.C., DUMITRU MARICAS, era pentru noi o vechi cunoscută...

ventul de zece clase. Procedindu-se asa, elevul care urmeaza zece clase va sti exact ce drepturi ii da absolvirea - drepturile sale cu o anume particularitate. La rindul sau, scoala ar fi stimulata sa-l dea elevului o pregatire practica la nivelul unei meserii...

EXISTA UN STATUT?

liceului la cererea lor de a lucra și ce răspunsuri dau ei oferterile ce li se fac. Nu este locul aici să detaliem cine cointă viza cu o mare parte nu se integrează în muncă, preferind traul pe seama părinților. Altcvva vrem să subliniem, și anume că și absolutul de liceu trebuie privit potrivit condițiilor noi ale învățământului...

IN CINSTELE CELEI DE A 50-A ANIVERSARI DE LA CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMAN IN EDITURA POLITICA A APARUT: CLARA CUSNIR MIHALOVICI, FLOREA DRAGNE, GHEORGHE UNC. MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ DIN ROMANIA 1916—1921 CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMAN

INTRE 2-6 MAI LA CINEMA TOGRAFUL „PATRIA“ DIN CAPITALA

IN PROGRAM: AȘTEPTAREA (2 MAI) Scenariul : HORIA PATRAȘCU. Imag. : IOSIF DEMIAN, DRAGOMIR VILCOV. Regia : ȘERBAN CREANGĂ. În completare scurt metrajul : HUNEDOARA, OAMENI ȘI OȚEL (din ciclul TRIUNGHIUL DE FOC) Scenariul : MIHAI STOIAN, ALEX. BOIANGIU. Regia : ALEX. BOIANGIU. Imaginea : CAROL KOVACS.

SERATA (3 MAI) Scenariul și regia : MALVINA URȘIANU. Imaginea : NICOLAE GIRARDI. În completare scurt metrajul : DUPĂ ZECE ANI Scenariul : VIRGIL CALOTESCU. Regia : EUGENIA GUTU. Imaginea : CAROL KOVACS.

UN TUR DE ORIZONT

comitetului U.T.C. in privinta organizării timpului liber, că acestora nu le convine pasivitatea sa unele mod de existență oferit de organizatie, că resimt lipsa de energie a celor chemați să contribuie la afirmarea lor pe un plan spiritual mai vast, secretarul a sters cu buretele propria sa concluzie anterioară...

OM DE LEGATURA SAU OM DE ACTIUNE? Dialog in organizatia U.T.C. din comuna Urechești, județul Vrancea. — Dificultatea de care ne lovim des, ne mărturisesc deschiș tinerii, este aceea că nu prea știm cum să realizăm conțrecerea teie propunem. Unul din motive, colaborarea

FRAȚII (4 MAI) Scenariul : NICOLAE ȚIC, C-TIN BORDEIANU. Regia : MIRCEA MOLDOVAN, GICĂ GHEORGHE. Imaginea : DINU TĂNASE. În completare scurt metrajul : TREPTE Scenariul și regia : OCTAV IONIȚĂ. Imaginea : PETRE GHEORGHE.

APA CA UN BIVOL NEGRU (5 MAI) Realizatori : ANDREI CĂTĂLIN BĂLEANU, PETRE BOKOR, STERE GULEA, ROXANA PANĂ, DAN PIȚĂ, MIRCEA VEROIU, YOUSOUFF AIDABY, IOSIF DEMIAN, DINU TĂNASE. În completare scurt metrajul : BALADĂ PENTRU CEI CĂZUȚI Regia : POMILIU GILMEANU. Imaginea : MILIUTIN OBRADOVICI.

ZILELE FILMULUI ROMĂNESC

Linile de forță ale politicii partidului, definite de întregul ansamblu al programului construcției socialiste, de împlinirea și câștigarea lor în condițiile cele mai bune, sunt eforturile ample, îndreptate spre dezvoltarea neîntreruptă, multilaterală a întregii țări, spre afirmarea pe trepte tot mai înalte a economiei naționale ca bază a progresului și prosperității. Dezvoltarea armonioasă, echilibrată, mereu ascendentă a economiei, presupune nu numai asigurarea unor proporții juste între diferitele sale ramuri și subramuri, ci și o repartizare rațională în teritoriul a forțelor de producție. Asigurarea unei astfel de repartizări reprezintă una din coordonatele majore ale politicii economice a partidului și statului, satisfacerea cu egală exigență a ambelor criterii reprezentând, în acest caz, o ilustrare dintre cele mai grăitoare a concepțiilor profund științifice ale partidului în domeniul conducerii proceselor economice. Stabilitatea juridică a obiectivelor industriale în teritoriul este desigur un criteriu primordial economic, el asigurând condiții pentru valorificarea, pentru integrarea activă în circuitul productiv al resurselor materiale și umane existente în fiecare zonă, în fiecare unitate administrativ-teritorială.

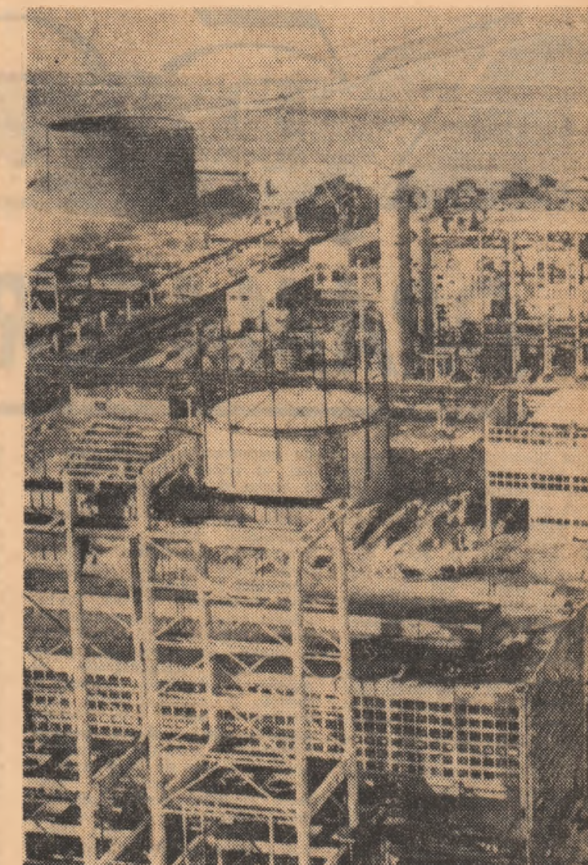
În același timp, acest act reprezintă o opțiune cu implicații social-politice ample, implantarea industriei declanșând în teritoriul care i se circumscrie un vast și profund proces social-politic. De aceea amplasarea teritorială echilibrată a forțelor de producție în procesul consecvent de industrializare a țării înseamnă, în politica partidului, preocuparea și efortul constant de înlăturare treptată a disproporțiilor moștenite din trecut în nivelul de dezvoltare economică și social-culturală a diferitelor județe și, uneori, a diferitelor zone în cadrul aceluiași județ.

Așa cum arată tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din februarie 1971 „amplasarea teritorială judicioasă a diferitelor activități industriale, dezvoltarea forțelor de producție în toate zonele țării merg tocmai în direcția creșterii condițiilor pentru ridicarea tuturor localităților, a tuturor comunelor la un nivel superior de civilizație materială și spirituală”. Iar edificarea socialismului și comunismului presupune tocmai ridicarea la o viață nouă, înfloritoare, a tuturor localităților, presupune ca fiecare să se poată ilustra independent în toate domeniile existentei sociale. Preocuparea pentru ridicarea treptată a tuturor localităților la un înalt nivel

de dezvoltare economică și socială s-a aflat totuși în prevederile politicii partidului și ea este ilustrată de direcția cu precădere a mijloacelor financiare către zonele țării afiliate, comparativ cu altele, în urmă. Dar această orientare s-a dovedit valentă și periodică îndesându-se după Congresul al IX-lea, când amplul proces de perfecționare a conducerii și planificării economiei, de îmbunătățire a organizării administrativ-teritoriale a înscris criterii profund științifice în dezvoltarea potențialului productiv al tuturor zonelor țării. Elementul hotărâtor al programului social al partidului, de creștere a gradului de accesibilitate a tuturor oamenilor de la orașe și sate la civilizație pe multiple planuri, de modificare a unei întregi configurații social-profesionale a devenit spiritul de egală înflorire a tuturor județelor țării prin care se asigură participarea în mod democratic a întregii națiuni la fărâșirea propriului destin. Din întregului popor posibilitatea de a beneficia de superioritatea orânduirii socialiste armonioasă dezvoltare a tuturor județelor, constituie temeinicia egalității tuturor cetățenilor țării, indiferenți de naționalitate, de satul, comuna, orașul în care trăiesc.

Desigur, în acest cadru cu largi implicații pentru realizarea unor noi progrese, argu-

mente demonstrații pot fi numeroase. Cel în măsură să opereze cu cifre și statistici economice care le îndemână instrumente corespunzătoare. Datele lor arată, în perioada ultimului cincinal, față de cel precedent, aproape o dublare a numărului județelor de producție industrială anulă de peste patru miliarde lei și o scădere, în același interval, la aproape o treime a celor cu volume de producție până la două miliarde lei, o creștere de la 6 la 11 a județelor cu peste o sută de salariați la mia de locuitori, modificări însemnate în proporția județelor situate, cu câteva ani în urmă, la un nivel mai scăzut de dezvoltare și care înregistrau, la sfârșitul cincinalului trecut, ritmuri mai mari până la dublu față de media întregii țări. Nu sînt însă acestea singurele dovezi. La fel de numeroase, cele referitoare la viața oamenilor din centrele intrate nu de mult în circuitul industrial, beneficiere directe ale restructurărilor aduse de repartizarea judicioasă a obiectivelor de investiții în teritoriul, ridicarea nivelului de viață prin creșterea veniturilor, prin îmbunătățirea condițiilor de locuit, a dotărilor social-culturale și tehnico-edilare, se constituie în mărturie convingătoare ale semnificațiilor orientării politicii economice a partidului. La acestea cu apelat, astăzi, reporterii.

Zona industrială a Sloboziei. În fotografie Combinatul de îngrășăminte azotoase.

Odorheul Secuiesc, al fabricii de mobilă și al celei de țesături tehnice și stofă de mobilă Gheorgheni, șantierei filaturii din Cristur Secuiesc, semele relevante ale adâncirii procesului de industrializare, cu toate implicațiile sale, de continuare dinamică, la alți parametri ce ceea ce s-a început pentru a urca spre Bistrița-Năsăud și mai departe spre ținuturile Oașului.

Oameni și locuri își redescoperă vocația

„Regiune prea puțin cunoscută la granița extrem-occidentală a țării noastre”, cum o denumea Mihail Sadoveanu, această parte a țării — melegurile sătmărene — se impune totuși în atenția timpului prin trista faimă a sărăciei și bolilor. Statisticile postbelice consemnau aici, în Tara Oașului, cel mai ridicat procent de analfabeți și cel mai scăzut nivel de viață. Monografiile satelor și orașelor n-au reținut în decursul zecilor de ani nici cel mai neînsemnat efort al guvernelor burghezo-moșieresti pentru dezvoltarea, pentru emanciparea socială și economică în acest colț îngropat de țară.

Sintem la Negrești, în inima Oașului. A fost declarat oraș cu puțin ani în urmă. Primarul său ne înfățișează dimensiunile sale în cifre riguroase, ne vorbește cu convingere despre perspectivele sale deschise de actualul cincinal.

— Atragerea Negreștiului în circuitul industrial — ne spune dînsul — prin construirea modernă a întreprinderii de industrializare a inului și a cîmpei, a întreprinderii „Oșana”, a cooperativei meșteșugărești „Prestarea”, pornind de la premisa valorificării resurselor materiale și umane, de la premisa ridicării standardului de viață al oamenilor. Și aici cincinalul recent încheiat au fost și pentru noi, pe acest plan, deosebit de fecunde.

Dintre cei 26 de medici, 4 farmaciști, 96 cadre medii sanitare, 32 ingineri și economiști și alți intelectuali cu studii superioare sau medii aproape în totalitate tineri, mai mult de jumătate provin din partea locului, de acolo de unde cu numărul 25—30 de ani în urmă statisticile consemnau cel mai mare procent de analfabeți din țară. Această însemnătate a apariției industriei a cauzat modificări profunde în viața întregii colectivități a acestui oraș, a creat climatul ideal al afirmării umane și intelectuale ale locuitorilor, a declanșat aviditatea tineretului pentru învățături și muncă, pentru integrarea plenară în eforturile eroice ale întregului popor, a atras o zonă pînă nu de mult dintre cele mai înapoiate economic la nivelul de dezvoltare, condiții și civilizație ale celorlalte orașe și județe ale țării.

Asemănător pînă la confuzie, prin sărăcia ei de altădată, prin densitatea prezentului ne-o oferă biografia celorlalte două orașe din zona nord-vestică a țării — Zalău și Bistrița-Năsăud, spre care ne stabiliserăm traseul punctate și ele pe harta economică contemporană a patriei ca centre industriale înfloritoare, ca centre ale civilizației moderne și a devenirilor spectaculoase. Numai în orașul Bistrița au fost puse în producție în perioada 1966-1970 o fabrică de produse lactate, un complex pentru însilozarea legumelor și fructelor, o autobază, o fabrică de perii de sîrmă, o turnătorie de fontă. Județul Bistrița-Năsăud a beneficiat de 1.138.000.000 lei investiții, materializate, în afara unităților amintite, în alte întreprinderi industriale din alte localități ale județului, în numeroase obiective social-culturale.

Pe temelul acestei dezvoltări multilaterale — ne spune învățătoarea Ecaterina Helmuth — ea ci-

Destine noi în Cimpia Română

Străbatem la mijloc de aprilie Cimpia Română pe toate înălțimile ei și în vîlcea ei nesfîrșite, puternice înverzite, prevestesc bușugul. În jurnalul de bord al mașinii, în carnetele noastre de reporteri rămăseseră însemnate orașele în care potrivit itinerariului stabilit, ne-am propus să poposim: Filiași, Băilești, Băls, Caracal, Slatina, Slobozia și Găești — localități din această parte a țării pe care trecutul cincinal le-a înscris cu majuscule în circuitul industrial al patriei.

Regiune în trecut exclusiv agricolă, cu o agricultură însoțită de indigenă, Cimpia Română a cunoscut și ea în anii socialismului și, îndeosebi în ultimii cinci ani — potrivit aceluiași principiu al politicii P.C.R. de dezvoltare echilibrată și armonioasă a tuturor județelor țării — o puternică infuzie a celor mai diferite ramuri ale industriei. În județul Olt, la Băls s-a construit Fabrica de oși și hogniuri și Uzina de reparat mașini și utilaje agricole; la Slatina s-a extins Uzina de aluminiu, care pînă în 1975 își va dubla capacitatea și a intrat în producție Uzina de prelucrare a aluminiului și Fabrica de produse cărbunoase; la Caracal, Fabrica de conserve cu o capacitate de 60.000 tone anual; în județul Dolj, la Filiași și Băilești, Fabrica de armături, o unitate de industrializare a lemnelui, Fabrica de aparat electric, un mare complex porcine; în județul Dimbovită, la Găești, Fabrica de frigider și Uzina de piese de schimb și reparații utilaje pentru industria chimică; în județul Ialomița, la Slobozia, Fabrica de produse lactate și Filatura de bumbac, și se află în construcție una dintre cele mai impinatoare combinate chimice de îngrășăminte azotoase din țară. Întreaga această infuzie, această penetrație a industriei deschide alte orizonturi, determină altă evoluție ne plan material și spiritual al locuitorilor și oamenilor lor.

Care sînt însă datele ilustrative ale acestei realități? În anii cincinalului încheiat s-au construit la sate 11.911 case noi, 33

UN NIVEL SUPERIOR DE CIVILIZAȚIE MATERIALĂ ȘI SPIRITUALĂ

pieșe de schimb, accesorii diverse, să nu execută lucrări de construcții, să-și dubleze, prin noi, cifrele de afaceri, să realizeze venituri cu reperкусиuni directe asupra cîștigurilor medii lunare ale angajaților lor. Pe de altă parte, s-au ivit posibilități certe pentru încheierea unor înțelegeri de amploare între noi și producătorii din bazinele legumicole limitrofe, fiindcă prelucram 50.000 tone de legume anual, adică tot atîtea oferte garantate pentru extinderea sectoarelor specializate ale întreprinderilor agricole de stat și ale cooperativei din zonă pînă la Slobozia și pînă la Dilga. Modernizarea continuă a fabricii, extinderea capacităților ei productive prin introducerea unor linii de preparare a conservelor de carne

hipice și perspective viitoare ale acestei prezente. Statistica cunoaște propriile sale interpretări ale acestei multiplicări de perspectivă — procent în plus la volumul ar provisionarilor, procent în plus la cel al desfacerilor de mărfuri, diagrame suitoare ale veniturilor realizate. Dar, pentru oameni, calculele economice globale se transcriu în scene de viață trăită în tîhnă, în cheia propriului apartament, într-o seară petrecută la restaurant, în cîte o excursie la iarbă verde. Aceași statistică și aceeași scene la Fetești, ca și în celelalte orașe, îngrăte de-a lungul Dunării, de la Turnu-Severin încoace, la Calafat, la Corabia, la Zimnicea, la Oltenița, la Călărăși unde locul fabricii de legume și fructe de aici îl ține

— Mi-am construit o casă cu patru odăi, am trei copii — unul e student altele e la școală de maistri, iar cel mai mic e la liceu. Locuiesc la țară, am televizor, aparat de radio, aragaz cu 4 ochiuri, mașină de spălat rufe, frigider, sint abonat la „Scînteia”, „Contemporanul”, revistele „Lumea” și „Magazin istoric”. Ce să vă mai spun?

Am notat multe asemenea răspunsuri pe itinerariul străbătut în Cimpia Română — una dintre cele mai tinere zone industriale ale țării pentru că radicale transformări economice au atras după sine radicale transformări, așa cum spunea interlocutorul nostru din județul Olt, în viața și destinele fiecărei localități, a fiecărui locuitor.

pentru valorificarea materiei prime pusă la dispoziție de complexul porcine de 100.000 de capete situat la marginea orașului, alte amenajări în curs de realizare, o seră, o fermă legumicolă proprie, mul-

Pentru statistică, bilanțuri — pentru noi, infuzie de vitalitate

La Fetești, acceleratul o-pretre trei minute și, vreme de ani de zile, pentru nenunțarea călătorii, Feteștii au însemnat, în acele trei minute, promisiunea unui stăpîn pe o brînză. Atîta tot, Singura sa rațiune, singura explicație a existenței sale în calea timpului și a oamenilor care vorbeau despre el părea să fie doar acest modest divertisment culinar. Așadar, am coborît la Fetești.

De la gară și se deschide în față strada Căărășilor. Sînt în construcție blocurile de locuințe la parterul cărora noi mș-z-gine vor completa rețeaua comercială existentă, într-un efort de sistematizare cu efecte încă de pe aci: ușor de întreținut. Prin vizitarea marilor unităților de desfacere și consum poți urmări siluetele acelor care cumpără alimente, confecții, încălțăminte, covoare, ustensile electrocasnice, cărți. Școlile generale, liceul cu internat, policlinica perfect dotată și încadrată cu personalul medical care-i trebuie, zona de agrement în plină amenajare desfășurată pe laturile viitorului stadion cu 15.000 de locuri dau orașului profilul unei așezări vii care se primeste ca în așteptarea unei sărbători. Dar sărbătorile sînt în fiecare zi. Totuși CI-**HODARU**, vicepreședinte al Consiliului Popular ne pune în posesia citorva date sintetice cu ajutorul cărora reprezentarea vieții curente a celor aproape 30.000 de locuitori ai orașului, după aproximații cu vreo 10 mii mai mulți de la ultimul recensămint și pînă acum, cîștigă amănuntele unei vivacități continue.

Îmbunătățirea condițiilor de locuit un standard de viață care permite populației, în creștere, cheltuieli de la un an la altul sporite, un transfer de masă al orașului dintre-o

iată ce înseamnă pentru viața oamenilor politica partidului de repartizare teritorială a forțelor de producție

— În august 1966 am avut bucuria să-l primim ca oaspete al orașului nostru pe tovarășul Nicolae Ceașescu. Ne amintim cuvintele roșite atunci de către secretarul general al partidului, la mitingul ce a avut loc: „În cadrul politicii de dezvoltare a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, în acest cincinal se vor amplasa noi întreprinderi industriale în raioanele mai slab dezvoltate cum sînt Ciuc și Odorheul Secuiesc. Acestea vor contribui la ridicarea economică și social-culturală a raioanelor respective, la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale populației de aici”. Ceea ce spunea atunci tovarășul Ceașescu, astăzi poate vedea fiecare dintre noi înfăptuit în realitate. Iată, deci, după părerea mea, semnificația esențială: între cuvîntul partidului și faptele sale, între planurile și acțiunile inspirate de partid există întotdeauna o deplină și indisolubilă unitate, logică și clarviziune, îndrăzneală și certitudine.

— Orașul strălucește din nou, i-am reamintit discuția de atunci. — Și la propriu și la figurat — ne completează el. Din cele 1,8 miliarde lei — investițiile cincinalului în județul nostru — cea mai mare parte i-a revenit Tg. Secuiesc. Am construit aici trei unități industriale, puternice și moderne: Fabrica de suruburi, Fabrica de amidon și Fabrica de confecții care au produs schimbări structurale pe aceste meleaguri.

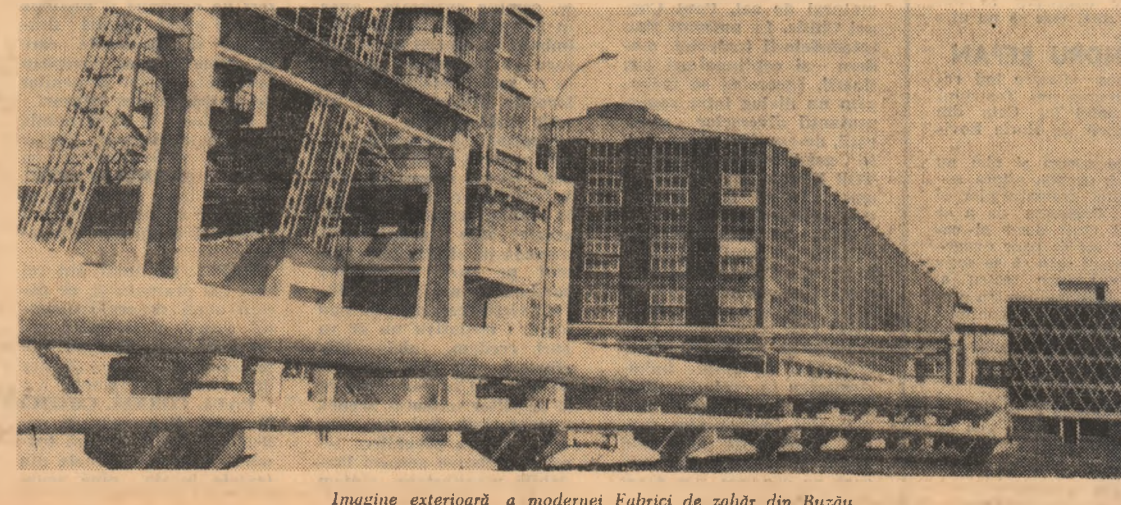
— Care dintre aceste modifi-

Dinamism, echitate, perspective

— Orașul strălucește din nou, i-am reamintit discuția de atunci. — Și la propriu și la figurat — ne completează el. Din cele 1,8 miliarde lei — investițiile cincinalului în județul nostru — cea mai mare parte i-a revenit Tg. Secuiesc. Am construit aici trei unități industriale, puternice și moderne: Fabrica de suruburi, Fabrica de amidon și Fabrica de confecții care au produs schimbări structurale pe aceste meleaguri.

— Care dintre aceste modifi-

— Borcea, Bărgănuș, Jegașlia, Unirea, Făcăeni, Bordenani, Platonești, iată, ne mărturisise el, doar cîteva din așezările, în afara Feteștilor, desigur, pentru locuitorii cărora fabrica nu se rezumă doar la o simplă etichetă, pentru că mulți dintre ei fac parte din rîndul salariaților noștri, al căror număr se ridică, în luna de vîr, la peste 2.500. Mulți dintre ei s-au calificat aici, au devenit mecanici de întreținere, preparatori de conserve, sterilizatori. Alții au fost trimiși pe cheltuiala fabricii la școli profesionale. Prezența unității noastre industriale a însemnat prilejul unor contracte ferme pentru toate celelalte întreprinderi mărunte din urbe, de importanță locală, care au ajuns să ne livreze

Imagine exterioară a modernet Fabricii de zăhăr din Buzău.

Pagină realizată de ROMULUS LAL și MIRCEA TACCIU

ZILELE

DRAMATURGIEI ORIGINALE

Scenă din spectacolul „Casa festiviților” de Kányadi Sandor, interpretat de secția maghiară a Teatrului de Nord din Satu Mare

ARTA SPECTACOLULUI

Le încheierea precedentului Festival al teatrelor dramatice, ziarul observa nivelul de temeinică profesionalitate demonstrat de cele mai multe din spectacolele prezentate cu acul pricei, travaliu serios și aprofundat, aplicat la realitatea profundă a textelor dramatice pe care-l sugera imaginea globală a evenimentului. Era o dovadă a stadiului de cultură atins de teatrul românesc în ansamblu. Trecând însă ne întrebăm dacă absența „diletantismului” — în înțelesul superior al cuvântului — a înțelesului de o prospectă medaliată înedite de expresie teatrală, de a găsi noi de implicare a publicului în semnificațiile actului scenic, nu însemna cumva un simptom de rutină prematură, de inteligență excesivă de îmbătrânire și de uscăciune.

Zilele dramaturgiei originale din această primăvară prilejuiesc, sub raportul concluziilor formulate atunci, o sumă de constatări cu totul îmbucurătoare. Mai întâi, este evident că mijloacele de expresie utilizate în teritoriul teatrului „tradițional” — de dezbateri ideice, de sondaj psihologic, de atmosferă și de culoare — s-au diversificat și s-au rafinat, dovedindu-ne un grad de profesionalitate și de cultură mai înalt. Numeroase texte originale — unele din ele cu însuși ceva mai firave la lectură — au apărut în reprezentările Festivalului, luminate dintr-un unghi favorabil, valorificate în chip superior, adeseori printr-o surprinzătoare schimbare de accent sau prin descoperirea unei virtualități încă neexplorate. „Pisica în noaptea Anului Nou” de D. R. Popescu, montată la București de Horea Popescu cu o minunată grijă pentru detaliul psihologic revelator și pentru tensiunea dramatică a conflictului, a fost dobândit la Cluj, în viziunea lui Vlad Murgu, o neașteptată transparentă teatrală, o arie simbolică mai cuprinzătoare și mai percutantă. La Teatrul Mic, Ion Cojar a izbit să dea o biografie și identitate spirituală suctoasă din piesa Eugeniei Busuioceanu, „Timp și adevăr” transformând un conflict linear, de factură melodramatică, într-o înfruntare care poartă semnul înconfundabil al vieții. Tricoul lui Paul Everac „Cine ești tu?” a primit, în spectacolul constantean realizat de Ion Maximilian, o distincție plină de rafinament, un delicat echilibru interior și totodată (în cazul actului Cătea-ness cu o apropiată) un impuls spre zonele mai adânci ale naturii umane. La Baia Mare, Prile Popescu a diversificat „O vizibilă tendință spre expresia simbolică, esențializată, despoziată de efemeritatea detaliilor. La Tîrgu Mures, regizorul Gh. Hargh, folosind un text scris de Nagy Istvan acum aproape 40 de ani, a realizat un spectacol de impresionantă omogenitate, apropiind unei sensibilități moderne atmosfera vremii, în tot ce avea mai caracteristic. Sint, acestea doar câteva exemple — oarecum întâmplătoare — care nu-și propun decât să ilustreze varietatea de

Clipa bilanțului se apropie. Astă seară cortina va cobori asupra ultimului spectacol din cele 31 prezentate în cadrul acestei bogate faze finale a „Zilelor dramaturgiei originale”. Miine jurul își va rosti sentința, încununând eforturile, împinând speranțele ori dezamăgind, împărțind lauri, stîrnind bucurii și furtive necazuri. Desi e prematur să pronunțăm judecări definitive, unele considerații generale, asupra momentului actual al dramaturgiei noastre, așa cum s-a reflectat și în cadrul acestui cuprinzător și semnificativ trecut în revistă, sînt totuși posibile.

Nu e cazul să mai repetăm cifrele. Nu de ele este nevoie atunci cînd vrem să delusăm de esență ale creației. Tînem seama și de faptul că au lipsit din competiție unele nume prestigioase ca Aurel Baranga, Al. Mirodan, Marin Sorescu pentru a nu cita decît pe cîteva. Ora creației, nu bate pentru toți creatorii în aceeași clipă. Cu toate acestea zilele dramaturgiei s-au bucurat de o participare largă și variată, de la veteranul academician Victor Eftimiu la tânărul Paul Cornel Chitic, de la experimentatul Horia Lovinescu la debutantul Radu Bădiță, incluzînd și cîteva nume noi de autori maghiari din țara noastră și căror apariție pe scenă nu va rămîne desigur un accident singular, mă gîndesc îndeosebi la Kányadi Sandor și Kocsis István.

Ca în orice concurs și festival, am asistat și la lucrări bune și la lucrări slabe. În ciuda exigențelor destul de ridicate ale comisiilor de selecționare au ajuns pe scena finală lucrări care au stîrnit nedumerire. Ce s-a făcut, optica locală nu rezistă totdeauna la confruntările mai largi în fața unei stăchete criticabile. De aceea sînt bune recomandările. O primă constatare, care se impune chiar la un examen sumar al pieselor prezentate, este aceea a ancorării hotărâte și în prezent în problema actualității. Chiar atunci cînd e vorba de evocări ale unor epoci revoluționare, în dramele istorice, chiar atunci cînd subiectul ne trimite în perioade mai îndepărtate, poziția autorilor este aceea

de comentatori și interpreți de azi, ai istoriei de ieri. Fie că e vorba de „Săptămîna pămîntului” de Paul Anghel sau de „Zodia taurului” de Mihnea Gheorghiu, piese de factură dramatică deosebite, desigur, avem de-a face cu adevărate dezbateri și comentarii de filozofie, în raportul între conținutul exact și documentul autentic slujesc drept argumente și puncte de sprijin în amplă și profundă demonstrație cu privire la destinul poporului nostru, la raportul între conștiința și țară, între soarta poporului și condițiile politice externe și interne. Genul reportajului ales de Mihnea Gheorghiu pentru evocarea războaielor populare conduse de Tudor Vladimirescu e doar o convenție, de fapt, pentru abordarea unor probleme politice de rezonanță contemporană.

Eugenia Busuioceanu izbutește, în ciuda unor stîngăcii de construcție și chiar a unor schematism inevitabil pieselor-fluviu, să aducă în scenă amintirea unor momente semnificative din biografia societății noastre în plin proces de cercetare a valorilor și de restructurare moral-politică. Gîndurile inițiale ca o evocare a unui moment istoric-politic de mare dramatism și construcție pe o intrigă mai mult sentimentală, piesa „Fidelitate” de Hajdu Gyöza a dobîndit în prelucrarea colectivului Teatrului Maghiar din Timisoara largi semnificații sociale și caracterul unui manifest actual, de gloriificare a eroilor luptei comuniste.

Tot o evocare am putea spune că reprezintă și piesa lui Eugenie Barbu „Să nu-ți faci prăvălie cu scăr” în care destră-

care a atras atît de multe colective teatrale și se bucură de adeseuna publicului orzunde se joacă datorită profunde ei rezonanțe umaniste, bogăției tipologice, originalității scriiturii. Anghenat în violența atacului, D. R. Popescu nu a mai căutat să restabilească în pisă echilibrul de tonuri și culori corespunzător peisajului social actual, urmărind un catharsis prin socul revelațiilor, prin viziunea demascărilor. În „Casa sărbătorilor” scriitorul maghiar Kányadi Sandor face un apel la responsabilitate în numele aceluiași imperativ categoric al eticii comuniste, punînd sub reflector personaje aparținînd unor generații diferite. Bogată în sugestii și în comentarii, piesa nu-și dezvăluie ușa, autorul cochetînd de fapt cu mai multe posibilități de interpretare. Ideea de responsabili-

piesa lui Davidoglu „Ochi drași și bunelul”, dispușindu-și în libertate în altitudinea cînsită față de muncă, față de viață. E o piesă romantică, nu lipsită de oarecare retorism și nu destul de sever curățată de autor de unele impurități care lungesc și tulbură limpezimea unor scene. Mai ales dacă, prin contrast, Teodor Mazilu ne înfățișează în „Acești nebuni făcîndu-și ipostaze incarnate într-un fel de prototipuri universale.” „Ape și oglinzi” de Paul Everac vizează spre o ipostază filosofică a relațiilor dintre un comunist și un grup de personaje intrinsec și atît de noi dezvoltări, noi investigații, mentalități, concepții, prejudecăți, deformări ale unor principii juste. „Si eu am fost în Arcadia” de Horia Lovinescu aduce în scenă o meditație despre viață și moarte, tinzînd spre un echilibru senin al potențelor vitale ale omului. Iată-ne, așadar, în domeniul meditației filosofice, al piesei dezbateri de idei, care așteaptă însă noi dezvoltări, noi investigații. Ceea ce nu înseamnă că piesele de acțiune, cum este „Omul care...” nu sînt oriunde binevenite. Dimpotrivă. Mai ales atunci cînd sînt bine scrise, ca scenarii și cînd, prin intermediul unui erou dramatic simpatic, pot exprima ideea preferată a patriotului sub forma superioră a sacrificiului de sine.

Fără îndoială că o atît de sumară enumerare nu poate pretinde nici profunzimea unei analize, nici măcar aprecieri de valoare. Deocamdată, lăsînd deoparte și încercările de a crea o bază de spectacol agitatrice dintr-un reportaj („Istoria de V. Nicorovic”) sau dintr-un poem alicoric („Drumul încrederii” de Paul Cornel Chitic) n-am făcut decît o schiță a unor viziuni și încercări de dramaturgie prezentată în cadrul „Zilelor” ca și aceea jucat în ultimii ani și publicată în reviste sau în volume editate exprimate simbolic, esențializată, despoziată de efemeritatea detaliilor. La Tîrgu Mures, regizorul Gh. Hargh, folosind un text scris de Nagy Istvan acum aproape 40 de ani, a realizat un spectacol de impresionantă omogenitate, apropiind unei sensibilități moderne atmosfera vremii, în tot ce avea mai caracteristic. Sint, acestea doar câteva exemple — oarecum întâmplătoare — care nu-și propun decât să ilustreze varietatea de

DRAMATURGIE IMPERATIVE ALE ETICII COMUNISTE

În evocarea unor momente istorice mai apropiate de zilele noastre, ca de pildă lupta partidului în ilegalitate pentru pregătirea insurecției armate, unii autori au încercat să ocultească drumurile bătute, dar fără prea mare succes. „Epoleții invizibili” de Teodor Mănescu și Silvia Andreescu, suferă de o lipsă de unitate artistică, înțelegînd între o populație populară, melodramă, spectacolul eșic și înclinînd astfel ideea prețioasă pe care își propunea s-o demonstreze, în timp ce „Pătru oameni fără nume” de Radu Bădiță nu reușește să încheie atmosfera de tensiune proprie momentului ales, pierzîndu-se în divagații inutile și zăindu-se într-o lovitură de teatru insuficient explicată. Mai concret, urmărirea o creație impune de a unor destine individuale, „Timp și adevăr” de

MARGARETA BĂRBUȚĂ

marea familiei burgheze și priviți sub aspect îngrădit comic, în chip ce în „Inainte de noaptea” de Nagy Istvan, aceeași temă capătă accente sumbre frizid naturalismul.

Dominantă însă în întregul festival a fost tematica de politică, orientată îndeosebi spre probleme de etică, de comportare social-morală. Am putea spune că dramaturgia noastră actuală exprimă imperativul categoric al eticii comuniste, în numele și în jurul căruia se constituie conflictul dramatic în modalități artistice variate. În numele acestui imperativ categoric își lansează D. R. Popescu rechiziții în adresa lășității, a carterismului și egoismului în „Pisica în noaptea Anului Nou”, piesa

tate și raportul între generații rămîn însă axa centrală a acestei lucrări, care oferă unui colectiv teatral mari satisfacții.

Raportul între generații e o preocupare mai generală a dramaturgilor atenți la dialectica dezvoltării relațiilor umane în societatea noastră. „Fără cascadori” de Mircea Radu Iacoban încercară să pună problema în dezbateri, într-o compoziție cam artificială din care nu lipsesc totuși momentele de tensiune și vorbele de duili. Mai aproape de realitate, „Duel” de Andi Andrieș însușește poante și săgeți benigne la adresa unor inadverente din viața noastră socială, chemînd la răspundere atît pe tinerii care păsesc în viață insuficient pragmatice, cît și pe cei care ar trebui să-și primească și să-și îndrepte. Trei generații ale familiei Arjoca se întîlnesc în

ACTORII

1. Ce personaje din dramaturgia originală ați dori să interpretați?
2. Ce personaje așteptați în viitor de la autorii dramatici?

ILINCA TOMOROVEANU

1. Începînd cu Oana din „Apus de soare” și Anca din „Vaiacu Vodă” cariera mea teatrală plină în prezent a fost alcătuită din multe, foarte multe roluri din dramaturgia românească. Am interpretat ceea ce se potrivea personalității mele actricești. Mi-ar face plăcere să joc un nou rol în prezent. Doris în „Bovinescu”, fiindcă fiecare lucrare a lui cuprinde o dezbateră a problematicii specifice omului modern; de aceea, cred că H. Lovinescu este unul dintre puținii autori cu care am însemnat o apreciere în egală măsură teatrului lui Paul Anghel, E. Barbu, A. Baranga, D. R. Popescu, I. Naghiu.

2. Excluzînd pe cei consacrați dramaturgiei pe care iam așmîntit, consider că se scrie multă literatură dramatică românească și destul de bună. Se pare însă că, din păcate, problemele generației tinere (etice, profesionale, sentimentale), sînt în continuare oculte.

VICTOR ȘTENGARU

1. Mă simt într-un continuu impas, cu fiecare rol nou. Succesul unui actor nu se rezumă întotdeauna la rol. Impasul — și înțeleg prin acest termen un impas de conștiință actoricească — înseamnă nu numai „teamă” de rol, dar „teamă” și de scenă, de colaboratori, de colectiv, în care lucrăm. Unica rezolvare pentru actor este încredințarea spectacolului unei mare regizor. Personal nu am curaj să mă apropiu de un rol decît atunci cînd cred cu desăvîrșire în regizorul și în teatrul lui. Doris un colectiv în care să se lucreze de dimineață pînă noaptea și care să beneficieze de toate descoperirile de laborator în meseria noastră. Un colectiv în care oamenii să trăiască într-o mare comunitate de creație. Acest lucru îl poate realiza numai un regizor, și într-un asemenea colectiv orice rol poate fi lucrat cu pasiune.

ILLYES KINGA

1. M-am ocupat în ultimii cinci ani cu proiectarea și realizarea unor spectacole pe texte

din versurile autorilor noștri. Această preocupare mă mulțumesc în asemenea măsură încît aproape că nu-mi mai doresc să joc și altceva. Dacă mă gîndesc la un rol acum nu pot să-l gîndesc decît în virtutea datelor despre personaje pe care le-am dobîndit prin spectacolul dramatic deopotrivă Paradoxal, aici munca mea de creație a fost foarte apropiată de ceea ce caut de obicei în poezie. Mi se pare mult mai important să înțeleg stilul regizorului, esența, într-un spectacol; rolul, se poate crea în cîteva zile, Transpunerea în fapt artistică a unui conținut de viață este în schimb dificilă în meseria noastră. N-am încercat în spectacolul „Inainte de noaptea” să creșm tipuri — în sensul convențional al scenei. Am căutat o esență a conflictului, astfel încît fiecare dintre personaje și-a permis pe baza disponibilităților sale de a cuprinde această esență.

Acest rol sînt sigur că marchează în activitatea mea o etapă.

Așa că, pînă la un nou rol de asemenea factură...

2. Frigălesc în continuare monedrame și recitauri în versurile poezilor noștri contemporani, români și maghiari. În prezent lucrez la un recital pe texte de Nicolae Labiș, Nina Cassian, Silaghy Domokos, Kányadi Sandor...

ANDA CAROPOL

1. „Si eu am fost în Arcadia” este a treia piesă a dramaturgului nostru, în care joc în regia lui Horia Lovinescu, un avînt norocul să înțeleg roluri diferite ca factură din dramaturgia românească. Ele n-au constituit pentru mine momente izolate, ci experiențe concrete, determinîndu-mă să-mi pun tot ațtea întrebări asupra existenței, de terminîndu-mă să încerc să realizez schimburi de gînduri și sentimente între două universuri diferite, viața și teatrul.

2. Asistăm cu toții în prezent la un proces efervescent de căutare a unor texte și forme spectaculare noi în teatrul românesc. Nu știu dacă putem vorbi de tendințe; eu sigur că însă putem vorbi despre regizori care pun în scenă bine și despre dramaturgi care scriu bine. Actorii sînt cei care poartă în scenă sinteza gîndirii artistice ale literaturii dramatice. As dori roluri nouăte, cu accente dramatice sau comice mai pregnante.

VASILE GHEORGHIU

1. În stagiunea aceasta interpretez două roluri pe care le voi relua și anul viitor în „Timp

RODICA TĂPALAGA

1. Ultimul spectacol recent interpretat de mine din dramaturgia originală românească aparține unei piese a lui Teodor Mazilu. Îmi place cum scriu Paul Anghel și Marin Sorescu însă artiștii lor, sînt destinate cu consecvență numai actorilor.

2. Aștept ca dramaturgia să se gîndească și la roluri feminine de amploare cînd se asoază la masa de lucru. Chiar dacă această nu se va întîmpla, aș dori să se scrie teatru mai bine. Nu pot accepta „dramaturgia așis” subjugată prea mult tematicii — și prea puțin artei. Este bine că scriitorii nu uită rolul educativ pe care îl comportă teatrul, dar anghenat în demonstrarea unei teze și nu uite însăși arta.

ALEXANDRU REPAN

1. Stagiunea vitioare îmi rezervă în repertoriul Teatrului Notara — rolul lui Cain din „Cain și Abel” de Horia Lovinescu.

2. Nu este corect și nici nu îmi place să propun altora soluții, de pildă dramaturgilor și regizorilor. Pretenția de a se scrie „rolul mult dorit al caracterelor mele” mi se pare exagerată. Important este să se scrie bine. Afluxul spre teatru al scriitorilor, interesul pentru prezentul vibrant și în continuă prefacere poate fi stimulat, cred eu, și de noi, actorii, prin pasiunea și cinstea profesională cu care interpretăm. De data aceasta afirm fără modestie că actorii sînt temeliea artei scenice; nici un regizor și nici un dramaturg nu se poate dispensa de noi.

MEDEEA IONESCU
MONICA SĂVULESCU

George Cosorici în spectacolul „Săptămîna pămîntului” de Paul Anghel.

CUM CARACTERIZĂ MOMENTUL ACTUAL AL TEATRULUI ROMÂNESC ?

marl eforturi pentru promovarea scriiturii originale. Atît în provincie cît și în Capitală, mișcarea culturală și teatrală răzbată din plin: trupe de dramă, filarmonici, săli de conferințe, cămine culturale apar în permanență, umplînd de limbă pe tinerii de astăzi care au preocupări din ce în ce mai lăudabile și mai fecunde pentru a crea un scriu tînar și nou.

Regizori și actori de talent apar în țară țară; dovadă este și marea lor contribuție pe care au adus-o în „Zilele dramaturgiei originale” care a prilejuit prezentării strălucite. Ritmul pe care îl imprimă conducerea noastră culturală vieții teatrale e de bun augur; inițiativa e de bun oprim, credem, aici. Alte eforturi, alt elan așteaptă pe cei care se vor consacra și pe viitor scriuturii, scenei, interpretării. Noi, care am contribuit la pregătirea letrărilor pentru această lăudabilă manifestare sîntem

mulțumii și vedem că încercările noastre li s-au adăugat numeroase altele, pe cît de multe pe atît de valoroase, mai plăcute.

Urăm deci tuturor, autori, directori, regizori, pictori de decoruri și costume același avînt, lucrări dramatice și spectacole care să ridice la rang european produsele ariei oamenilor de teatru. Succes tuturor.

Păstrînd în gînd nobila urare a maestrului Victor Eftimiu, ne-am întîlnit cu PAUL CORNEL CHITIC, cel mai tînar dramaturg al acestui concurs, autorul „Marelui drum al încrederii”.

REP.: Ca unul din cei mai noi dramaturgi, ce părere aveți despre momentul actual al teatrului românesc, văzut în acest prilej de bilanț al „Zilelor dramaturgiei originale”?

PAUL CORNEL CHITIC: Nu pot afirma că mă satisfac în egală măsură textele prezentate. Unele din textele jucate pînă acum

raport interpretativ, prezintă tot în aceste zile de trupă amatoare a Teatrului Laborator al studenților bucureșteni: Document 1921 în regia lui Cătălin Nauru, după un scenariu de Iosif Csalko. Studenții s-au mulțumit să compună un desen scenic simplu, pe coordonatele căruia au juxtapus o sumă de documente, de excepțional interes istoric, privind procesul de întemeiere a Partidului Comunist Român în contextul mișcării muncitorești europene. Neuturat de artificii străine spiritului său, documentația a răsunat grav și convingător, în ciuda inabilității și a inexperienței celor mai mulți dintre interpreți.

Firește, rîndurile de față nu și-au propus să epuizeze aria de sugestii oferită de relația scenei cu dramaturgia originală și nici măcar să numească cele mai bune spectacole ale festivalului. Important este că în ambele sale direcții fundamentale de evoluție (teatru românesc se dovedește din nou un organism viu, care-și respectă și-și îmbogățește tradițiile, și care este în același timp capabil să asimileze în chip organic orice tentativă substanțială de înnoire.

O altă posibilitate a spectacolului politic a propus-o Vlad Murgu în montarea sa crainicească a „Zodia Taurului” de Mihnea Gheorghiu. Aici destulul istoric al poporului român și al conducătorilor săi devine obiectul unui examen analitic lucid și cuprinzător. Emoția dobîndite o factură strict in-

— ne răspund decanul de vîrstă al dramaturgiei românești, acad. VICTOR EFTIMIU și cel mai tînar autor dramatic, PAUL CORNEL CHITIC.

drept cuvînt — depărtarea regizorului de textul teatrului — al autorului zilnic. Oplez pentru textele care să permită o fericită convergență între ceea ce vrea să comunice dramaturgul și cum vrea să comunice regizorul.

REP.: Cine va ocupa locul întii în privința publicului: tragedia, comedia sau amindouă?

PAUL CORNEL CHITIC: Publicul preferă să ridice dar tragedia va învinge întrucît, după părerea mea, el îi aparține puțința conștientizării maxime.

Încheiere vreau să precizez în ceea ce privește dramaturgia noastră: solidaritatea trecutului, în contrapunct cu spirala novatoare contemporană nu poate decît să coexiste pentru propășirea ideii de teatru românesc.

Interviuri consemnate de TEODOR ȘUGAR

Pagină realizată de VIORICA TĂNĂȘESCU

